

Roman Peszkowski (1898 – 1940)

Roman Marcei Peszkowski herbu Jastrzębiec był kolejnym z dzieci Władysława i Marii (z Mareckich) Peszkowskich, którzy ślub wzięli dnia 24 IX 1879 r. Roman Marcei urodził się w Rzeszowie dnia 22 X 1898 r. (według WRK i niektórych zapisów rodzinnych - 1899). Ochrzczony został w rzeszowskim kościele farnym w 1900 r.

Był uczestnikiem I wojny światowej i wojny bolszewicko-polskiej 1920 r. w 5 pułku piechoty Legionów. Za udział w wojnie z bolszewikami sztandar 5 pułku został odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Jako porucznik (od 1 VI 1919 r) Roman Peszkowski rozpoczął dwa lata później służbę w 7 baonie sanitarnym. Był także głównym instruktorem PCK. W 1935 r. został przeniesiony w stan spoczynku. W latach 1936-1939 pracował w Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej w Brześciu nad Bugiem.

W roku 1939 został zmobilizowany do tamtejszego 9 szpitala okręgowego. W dniu 14 września niemieckie oddziały pancerne gen. Guderiana przedarły się w rejon Kobrynia i otoczyły Brześć, atakując od wschodu. Polska załoga twierdzy, licząca ok. 4 tys. żołnierzy i oficerów pod dowództwem gen. Konstantego Plisowskiego, toczyła przez trzy dni zacięty bój z Niemcami, po czym w nocy z 16 na 17 września wycofała się z Brześcia. Tylko oddział kpt. Wacława Radziszewskiego wbrew rozkazowi pozostał w jednym z fortów, przez kilka dni tocząc walki z Niemcami, a po 22 września również z Sowiecami, którzy podeszli już pod Brześć. Dopiero w nocy z 26 na 27 września garstka ostatnich obrońców Brześcia opuściła fort i szczęśliwie przeprawiła się przez Bug. Na mocy porozumienia z Niemcami 22 września Sowieci formalnie zajęli twierdzę brzeską. W tym dniu odbyła się na ulicach miasta zajętego przez Niemców w Brześciu wspólna defilada wojskowa pancernych jednostek niemieckich i radzieckich, po czym miasto zostało przekazane Sowiecom. Wzięci do niewoli przez Niemców oficerowie polscy zostali przekazani Sowiecom. Trafili oni do obozów w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku i zostali wymordowani wiosną 1940 r. w Katyniu, Miednoje i Charkowie. Porucznik Roman Peszkowski podczas obrony twierdzy brzeskiej został ostatecznie wzięty do niewoli przez wojska sowieckie i przewieziony do Kozielska. Zginął zamordowany w Katyniu w 1940 r. Był odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi. W listopadzie 2007 r. został on pośmiertnie awansowany przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego ze stopnia porucznika do stopnia kapitana.

Jego brat płk Edward Zygmunt Peszkowski (urodzony w Stryju dnia 30 IX 1891 r, zginął zamordowany w Charkowie 1940 r) ma już swoje drzewko – dąb pamięci na cmentarzu komunalnym w Sanoku, wśród 21 dębów posadzonych tam w kwietniu 2009 r.

Dąb pamięci poświęcony kapitanowi Romanowi Peszkowskiemu został posadzony 15.09.2009 r. na placu szkolnym Zespołu Szkół Ekonomicznych w Rzeszowie przy ulicy Hoffmanowej 13. Opiekę nad dębem sprawują uczniowie szkoły.